

Nekoliko odgovora

V januarski »Grudje«, ki je glasilo Društva kmetijskih fantov in deklet, razpravlja g. dr. Igor Rosina o kulturni sliki naše vasi. V daljšem članku omenja tudi učiteljski stan. Evo, kaj piše o slovenskem učitelju!

»Premalo, daleko premalo se je zliž s svojo kmetjsko okolico v slovenski vasi tudi drug važen kulturni faktor — slovenski učitelj. Učiteljstvo v zadnji generaciji se je kmetstvu in kmetjski duši odtujilo. Večkrat se mi zdi, kakor da se v svojem srcu čutijo skrajno ponižane, da morajo služiti v vasi med kmeti; kakor da so bili rojeni za ministre in bi jim te časti tudi po vseh božjih in človeških pravicah šle; pa jih je le krivična usoda in človeška zavist pregnala v slovensko vas. Zato premnogokrat gledajo zviška doli na kmeta ter se družijo le s pogospodenim veleposestnikom, ki mu tvorijo nekako gardo.

In vendar ima malokdo toliko možnosti, da bi ga vsa vas brez razlike vzljubil kot učitelj. Toda njegov mesto ni v namrdavanju nad okolico, niti ne »in dem Schmollwinkle«. Zavedati se mora, da je on del kulturnega življenja na vasi, da je zato tu, da ne le uči mladino, ampak da pomaga povsod. Potem bo on notranje zadovoljen in bo indispozicija (nezadovoljstvo) slovenskega kmeta napram njemu — kakor še žalibog pre pogosto obstoja — prestala sama od sebe. Vživeti se mora, in jaz bi kmetjske učitelje vse poženil na kmetije. Magari naj potem tudi trpi kvaliteta podučevanja.

Poznam učitelje, ki so v penziji dve uri hoda od svojega prejšnjega mesta, k njim hodi vsa vas po nasvete kakor k očetu in prijatelju. Škoda je in velika škoda, da je vedno manj učiteljev ter pride že skoraj eden na tri učiteljice, ki jim je seveda še mnogo težje živjeti se v kulturni krog vasi. Tudi več, mnogo več resnično socialnega dela je treba — niti ne političnega. Učiteljstvo je v Češkoslovaški agrarno, v Franciji socialistično, pri nas se še opredeljuje. Nad vse važno je, kam se bo odločilo, nad vse važno pa, ali si bo znalo pridobiti res srce našega kmeta, kakor si ga je doslej znal pridobiti le manjši del.

Tako dr. Rosina. Naj sledi za danes samo par stvarnih pripomb.

Ne moremo soglašati s trditvijo g. doktorja, da se je učiteljstvo v zadnji generaciji kmetstvu in kmetjski duši odtujilo. Vprašamo: Ali se ne trudi podeželsko učiteljstvo, tudi mlajše, za dobrobit naroda s sodelovanjem pri raznih društvih, pevskih, dramatičnih, gasilskih, s poučnimi predavanji, s kmetjskimi in gospodinjskimi nadaljevalnimi šolami, pri kmetijskih in vrtnarskih podružnicah, pri posojilnicah in drugih kmetijskih zadrugah itd.? Če se nam ne verjame, se lahko vsakdo prepriča na bankski upravi in naj tam prouči službene podatke o prosvetnem, gospodarskem in javnem udejstvovanju in usposobljenosti slovenskega učiteljstva. Priznati bo moral brez pogoja, da vse, za kar se trudi in kar dela učitelj, ni odtujevanje od kmeta, ampak prijateljsko bližanje kmetjskemu stanu in navadno neplačan trud za kmetjski blagor. Zato se učiteljstvo prav nič ne čuti ponižanega, če služi na kmetih. Redka bela vrana samo potrjuje pravilo. Treba le, da učiteljstvu, šolstvu in prosviti gotovi krogi, večasih tudi tisti iz »kmetjskega pokreta«, ne mečejo pri idealnem stremljenju polen pod noge, kakor se je tupatam že dogodilo in se še dogaja in sicer ne iz načelnih ozirov, ampak radi krajevnih osebnih, pa tudi iz politično-taktičnih vidikov.

Očitek, da se čutijo učitelji rojeni za ministre in da gledajo zato zviška na kmeta, je iz trte izvit in spada, milo rečeno, v predpustno dobo. Če ogromna večina učiteljstva

še ne prekroka celih noči in ne pije z vsakomur bratovščine po vaških krčmah ter ne »kelnari« ali celo »pomiva« kozarcev pri fantovskih in dekljskih plesih, je tako učiteljski »dolgedanje« popolnoma na mestu in vredno vse pohvale.

Kar se tiče ministrskih stolčkov, si učiteljstvo, tudi mlajše, ne domišljuje, da je baš ono za nje rojeno. Vendar naj dodamo, da so se učiteljski ministri po mnogih državah zelo dobro izkazali in da bi tudi pri nas učitelj-minister prav nič ne zaostajal za advokatom ali kakim drugim atom, kadar bi šlo za dobrobit države in še posebno za prave koristi kmetjskega stanu.

G. dr. Rosina pa stavi še neko drugo, precej gorostasno zahtevo: v »svrhu« »vzvišljenja« v kmetjske razmere hoče vse kmetjske učitelje poženiti na kmetije. Nam se vidi, da je šel g. doktor v tem primeru odločno predaleč. Povdarjamo: Učiteljstvo nima antipatije do kmetijskih deklet in gotovo ni inteligentnega stanu, ki bi bil že dobil več iz-

Organizacija bolniške blagajne

Eden najvažnejših problemov učiteljskega stanu je gotovo uvedba bolniškega zavarovanja. Ugodna rešitev tega vprašanja pa zavisi največ od solidarnosti našega stanu.

Učiteljstvo izdaja danes mnogo sredstev v razne društvene svrhe. Ako pa objektivno premotrimo položaj, bomo uvideli, da čestokrat podpiramo tudi taka društva, ki nimajo z našim stanom prav nobenega stika. Pri tem pa imamo sami dosti nerešenih vprašanj, ki vedno znova in znova zahtevajo rešitve. Ali bi torej ne bilo dobro, da objektivno pretehimo naše izdatke in jih po potrebi obrnemo tudi sebi v prid. Na ta način nam bo prav lahko ugotoviti, da smo v slučaju nastopanja raznih boleznih zelo slabo zavarovani, ker pretežna večina naših članov živi težko gospodarsko življenje, kajti naši dohodki komaj krijejo redne dnevne potrebe. Prihranki niso mogoči. Ob dolgotrajnejši bolezni je marsikdo izmed nas in njegova družina v še večji nevarnosti. Bolezen pa more priti tudi nepričakovano morda v najbolj neugodnem trenutku. Poglejmo n. pr. jetične bolnike, katerih zdraviljenje se vleče v leta in tudi druge, kar nam bi jasno povedala šele tozadevna statistika.

Potrebno bi bilo torej izvesti bolniško zavarovanje v prid celokupnemu stanu, čeprav bo to zahtevalo od nas tudi nekaj materialnih žrtev. Zato je zahteva po zakonito urejenem tozadevnem socialnem zavarovanju na mestu.

Organizacijo naše bolniške blagajne bi bilo zgrabiti s širokogrudnega stališča, biti bi moralo obvezno za vsakega našega člana in družinskega člana, sicer bi bilo bolniško zavarovanje že v naprej obsojeno na neuspeh. Kušnjenje namreč kažejo, da v socialnem zavarovanju načelo prostovoljnosti ne prinaša zaželenih uspehov. Vsak je namreč več ali manj lahkomišen in tudi učiteljstvo bi se prostovoljnega zavarovanja ne posluževalo v taki meri, kot bi bilo to potrebno. Poleg tega pa je tudi velikega pomena številno zavarovanje, ker čim večja je vzajemna skupnost, tem manjši morejo biti prispevki, višja bolniška oskrba, a kljub temu se lahko doseže močna finančna skupnost.

Bolniška blagajna pa bi se morala baviti izključno le z bolezenskimi pojavi in njihov odstranjevanju, nikakor pa ne bi smela biti nekako podporno društvo za posmrtnino, za doto itd. Tako posle naj še nadalje vodi »Učiteljska samopomoč« ali kaka temu primerna blagajna. Zato tudi ne smemo mešati bolniške službe s takimi ustanovami.

Mnenja sem, da bi pravilno organizirana bolniška blagajna dobro uspevala in da bi ogromno večino članstva zadovoljila. Finan-

vrstnih tovarišic za življenje iz kmetjske hiše, kot učiteljski stan. Vendar tudi g. dr. Rosini ni neznan, da se zakon ne da uniformirati in da je poroka dogovor dveh src, ki ga mora upoštevati in spoštovati v lastnem interesu tudi kmetjski pokret. To pa še posebno zato, ker smo prepričani, da se tudi g. dr. Rosina bori za svobodo kmetjskega stanu, ne pa za zopetno uveljavljanje srednjeveških manir, kakor so bile običajne v dobi graščakov pri zakonski zvezi tlačanov.

Učiteljstvo je delovalo, deluje in bo delovalo v korist našega kmetjskega naroda. Vendar moramo povedati, da je vse učiteljsko izvenšolsko delo svobodno in šele na drugem mestu. In še to naj zakličemo na ves glas: Za narod so se dolžni v prostem času žrtvovati vsi stanovi brez izjeme in sicer v tem večji meri oni, ki jim narod naklanja večje dobrine. Učiteljski stan je glede nesebičnega dela med ljudstvom že danes med prvimi. To je neizpodbitno. Ali je učitelj tudi glede na dobrine na prvem mestu, prepričamo v razmišljanje onim, ki mu tako radi dele lepe nauke in modre nasvete,

B.

Splošne vesti

— »Praktični učiteljski izpiti v Ljubljani.

Na mnogobrojna topredmetna vprašanja obveščala izpitni odbor za polaganje praktičnega učiteljskega izpita v Ljubljani vse kandidate, da vložijo pravilno opremljene prošnje na izpitno komisijo takoj, ko dovršijo svoje 20 mesečno aktivno službovanje na narodnih šolah, ne da bi čakali na oba glavna termina v novembru in aprilu. Izpitni odbor bo, kakor hitro se bo nabralo primerno število prošenj, ugotovil izpitni termin ter posilile pozval k izpitu. Prihodnji termin bo z ozirom na polletni šolski zaključek dne 6. februarja 1933. ob 7.30 uri. Prošnje za ta termin naj bodo v žene tako, da bodo najpozneje 3. februarja l. v rokah izpitnega odbora. Izpitni odbor: Ravnateljstvo drž. učiteljske šole v Ljubljani.

— Seja odbora za gospodarske nadaljevalne šole se je vršila dne 6. januarja 1933. v Celju pod predsedstvom tov. Mešičkove in navzočnosti g. ref. J. Krošla, ki poudarja v svojem poročilu, da naj gosp. nadaljevalne šole sedaj še bolj, kot kdaj prej gledajo, da vrše svojo nalogo, bodre ljudi k delu, samozavesti in jih skušajo obvarovati malodušja, ki ga povzroča sedanji gospodarski položaj. Gospodarske neprilike zahtevajo, da gosp. nadaljevalne šole povsod in vselej poudarjajo potrebo po skromnosti in isto tudi same izpričujejo predvsem pri pouku kuhanja. Radi znižanja proračuna se bo moralo število gosp. nad. šol znižati in sicer na ta način, da bo pouk na nekaterih šolah prenehal za dobo enega leta. V ostalem pa bo pouk ostal neokrnjen. Da se ohrani stik z absolutenkami v krajih, kjer so šole prekinjene še nadalje, sklene odbor, da voditeljica, če nje ni več v okraju, pa njena pomočnica, sklčice na podlagi določbe kraljeve banske uprave z dne 3. dec. 1932. No 8781/I točka 5. ad. 4. absolutentke k demonstracijam. Namen teh sestankov je praktično izpopolnjevanje po načrtu gosp. nadaljev. šol in nadaljnjo vzdrževanje duhovne vezi z bivšimi gojenkami. Sestanki naj se vrše v presledkih po potrebi dela in krajevnih prilik, približno enkrat mesečno. Najvišje število sestankov je letno 12. Sklene se uvesti enotne tiskovine, za zamude, obračune jedilnikov, prispevkov v živilih itd. Obrazce je izdelala tov. Mešičkova. Vaditeljicam bodo razposlane, čim bodo razmnožene. Delovno občestvo se bo vršilo koncem marca ali v začetku aprila v Celju. Udeležba bo prostovoljna in na lastne stroške. Voditeljice bodo pravočasno obveščene po okrožnicah in v »Učit. tovarišu«.

na moč blagajne bi bila mnogo večja kakor pri drugih bolniških blagajnah, ker bi odpadla postavka za zdravljenje v bolnicah, katero uživa učiteljstvo po zakonu brezplačno ali za doplačilo drugega razreda in tudi postavka za hranarino, kar druge bolniške blagajne zelo obremenjuje. To pa bi se dalo obrniti na drugem mestu v prid članstvu.

Da bi mogoče akcijo spraviti v konkretni in zanesljivi tir, bi bilo potrebno, da JUČ sproži pri članstvu načelno vprašanje, ali je za uvedbo zakonito urejenega bolniškega zavarovanja. Nato se določi potreben akcijski odbor, ki bi v stiku z vsemi v poštev prihajajočimi činitelji razčistil položaj in ga premikal z mrtve točke. Predvsem bi se moral ugotoviti obseg zavarovanja in višina prispevkov ter ureditev zdravniške službe. Tudi bi bilo važno, ali se naj organizacija bolniškega zavarovanja izvede samostojno ali pa je mogoča kakšna skupnost z drugimi sličnimi socialnimi ustanovami.

Dajatve bolniške blagajne bi se sprva določile na brezplačno zdravniško pomoč in potrebna zdravila za bolezensko podporno dobo 26 tednov, katera se glede na poznejše aktivno finančno stanje lahko podaljša na 52 tednov, prevoz bolnikov, izredne podpore za specialno zdravljenje, pomožne priprave za zdravljenje, kakor n. pr. naočnike, izdatki za zobno nego in porodniške dajatve.

Bolniško zavarovanje je najkrogljivejša panoga socialnega zavarovanja. Zato je potrebna temeljita predpriprava, ako hočemo z istim doprinesi trajne sadove našemu članstvu.

Slokan Filip.

Učitelj, tvoj krog leti,
živ kronometer sam si ti,
za malco komaj čas zaleže —
pa »Daj-Dam« aparat ti ustreže.

A. & E. SKABERNĚ

LJUBLJANA

Uvoz in prodaja angleškega in češkega sukna, volnenega blaga in svilu

VAŽNO: v račun jemljemo (do preklica) tudi hranilne knjžice prvostvornih ljubljanskih zavodov!

A. & E. SKABERNĚ, Ljubljana

Delovanje učiteljstva na glasbenem polju

Odbor Učiteljskega pevskega zbora si je stavil nalogo, zbrati podatke o delovanju učiteljstva na glasbenem polju. V ta namen je bila priobčena v našem listu prošnja, naj pošlje učiteljstvo podatke o delovanju na tem polju. Prva poročila so že dospela. Priobčevali jih bomo pod tem naslovom po vrstnem redu.

Z ozirom na prošnjo odbora UPZ v Učit. Tovarišu z dne 22. dec. 1392. pošiljam podpisani o svojem zboru, ki ga vodim, sledeče podatke:

Ime in sedež zbora: »Pevski odsek Sokola na Bledu«.

Doba delovanja: Vsega skupaj 25 let. Na Bledu vodim zbor devet let.

Popis delovanja: Podpisani Milan Vrezeč, šolski upravitelj v Ribnem pri Bledu, delujem kot pevovodja že odkar učiteljujem, t. j. 25 let. Prvi moški pevski zbor sem ustanovil leta 1908. na prvem svojem službenem mestu v Skrljevem pri Korminu na Primorskem, katerega sem vodil do izbruha svetovne vojne. Ob izbruhu vojne sem bil kot voljak poslan na gališko fronto, kjer sem bil ujet. V ujetniškem taboru v Tjumentu (Tobolska gubernija v Sibiriji) sem sestavil iz slovenskih, hrvatskih in čeških ujetnikov pevski zbor in sem priredil z njim po ujetniških barakah pevske nastope. Peli smo slovenske, hrvatske in češke pesmi. Ker nismo imeli ni-

kakih not sem moral sestavljati sam partituro, kar me je stalo mnogo truda. Pri pouku petja sem uporabljal gosli, ki sem jih sam izdelal. Po sedemnajst mesečnem bivanju v Sibiriji so nas ujetnike slovenske narodnosti poslali v evropsko Rusijo, kjer sem v mestu Bogorodick (Tulska gubernija) ustanovil tudi mal orkester, sestavljen največini iz Čehov. Igrali smo vsak popoldan v neki kavarni in smo si na ta način prislužili nekaj rubljev. — Ko sem prišel iz ujetništva, sem bil nastavljen za časa plebiscita kot učitelj v Velikovicu, kjer sem tudi vodil pevski zbor. Ko sem bil po plebiscitu imenovan za šolskega upravitelja v Ribnem pri Bledu, sem ustanovil tu mešani pevski zbor. Ker je ta zbor po preteku par let radi raznih ovir prenehal, sem bil naprošen od Blejceev, da bi se ustanovilo na Bledu pevsko društvo kot pevski odsek Sokola. Rade volje sem se odzval vabilu in sem se leta 1923. ustanovil moški pevski zbor, ki je štel od začetka okrog trideset dobrih pevceev, ki pa se je v teku nekaj let precej skrčil. Radi pomanjkanja prvih tenorjev sem lansko leto ustanovil mešani zbor, ki se je radi raznih ovir preosnoval letos v moški oktet in ženski zbor. Podpisani hodim torej že devet let poučevat pevski zbor iz Ribnega na Bled.

Milan Vrezeč.

Ustrezajoč prošnji »Učiteljskega pevskega zbora« v U. T. št. 19, rade volje nudim p. n. naslovu sledeče informacije: Ime in sedež zbora: Mladinski pevski zbor Glasbenega društva v Zagorju ob Savi. Mladinski zbor je bil ustanovljen od podpisane v šolskem letu 1929/30.

Popis delovanja: Vstop v mladinski zbor imajo učenci in učenke osnovne šole. Vstop je prostovoljen. V prvem letu je zbor imel le 23 pevceev oz. pevk. Nastopal je samostojno v St. Juriju pod Kumom 18. maja 1930. Nato skupno z gojenci glasbene šole v Zagorju 24. maja istega leta. Dne 9. junija je bil samostojen nastop v Čemšeniku dopoldne in popoldne na Lokah pri Zagorju. Mladinski zbor je pel večinoma le narodne pesmi izvmemši Mokranjčevega rukoveta II. Zbor je v tem letu zanesel našo narodno pesem v bližnje kraje med preprosto ljudstvo. 8. novembra 1930. je zbor sodeloval na proslavi 35. letnice trboveljskega »Zvona« v Trbovljah s tremi pesmimi. Ker so bile prireditve mladinskega zbora v okolici le propagandnega značaja in brez vstopnine, je zbor naštudiral spevoigro »Trnjulčico« ter na ta način prišel do sredstev. Igra je bila vprizorjena 17., 18., 19. in 20. januarja 1931. Dne 15. marca 1931. je zbor sodeloval na domači produkciji gojenceev glasbene šole z izbranim sporedom. Dne 9. maja je zbor sodeloval na proslavi »Materinskega dneva« v Zagorju. Dne 14. maja je zbor koncertiral na Izlah. Dne 14. junija se je vršil samostojen koncert na Vranskem. Zbor je sodeloval tudi na proslavi 10 letnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra v Zagorju. Istotako tudi na Tyrševi proslavi — Sokolskega društva v Zagorju. 24. aprila 1932. običajna produkcija gojenceev glasbene šole in mladinskega zbora. 2. maja samostojen koncert na Polšniku, 29. maja v St. Lambertu. Ob priliki prvega nastopa Polšniške sokolske čete je zbor ponovno bil vabljen na Polšnik, kjer je sodeloval. 21. januarja 1933. bo zbor

pel na zborovanju sreskega društva v Zagorju ob Savi.

Namen v bodočnosti: Mladinski zbor je nastal iz potrebe. Petje je v Zagorju izumilo, akoravno je prednjačilo in bilo vzgled vsem v Zasavju baš Glasbeno društvo v Zagorju. Zaradi tega se skuša mladini vcepiti ljubezen do naše narodne in umetne pesmi, ustvariti si: zmogčen mladinski naraščaj ter nuditi »sem okoličanom bližnjim in daljnjam urico življenja. Ne delamo si nikakih nemožnih načrtov, temveč smo z dosedanjimi uspehi povsem zadovoljni. Ker je skupen nastop vseh mladinskih zborov tudi naša iskrena želja, saj smo si dopisovali z mladinskim zborom v Ljutomeru tudi glede tega, želimo da bi prilo tudi do realizacije tega načrta.

V nadi, da sem Vam z informacijami ustregel, želim mnogo uspeha pri organizaciji skupnega nastopa mladinskih zborov ter beležim s tovariškim pozdravom

Kopšiva.

Z ozirom na Vašo notico v listu »Učit. tovarišu«, pošiljam naslednje podatke o pevskem zboru, ki ga vodim.

Ime in sedež pevskega zbora: »Pevski zbor« Planinka v Zg. Dolini p. Tržič.

Deluje 1 leto.

Zbor je priredil samostojen koncert, spevoigre »Kovačev student«, »Sree in denar«, »Birmancica«, Snubačica« (vse spevoigre od komp. V. Vodopivec) ter »Vaška kri« (Mehle).

Bodoči namen zbora je: prirediti samostojen koncert vsako leto, uvežbati se v tamburaški glasbi, uprizoriti nekaj spevoiger in iger s petjem.

Avg. Clemente.

— **Krajevni odbor Jadranske straže** vabi na »Večer Jadranske straže«, ki se vrši dne 14. januarja 1933 v unionski dvorani. Vsem svojim članom priporočamo, da se te prireditve udeležijo v čim večji meri. Za potovanje v Ljubljano je odobrila Minister saobračaja vsem članom Jadranske straže, ki se udeležijo običnega zbora, polovično vožnjo na državnih železnicah. Člani kupijo na vstopni postaji celo karto, katera velja tudi za povratek, če se izkažejo s potrdilom Krajevnega odbora Jadranske straže o udeležbi na običnem zboru. Povlastica velja od 12. do 16. I. 1933. — **Dolžnost vseh Jugoslovancev** je podpirati cilje in delo Jadranske straže, katera ima visoko nalogo braniti našo pomorsko posest, kulturno in gospodarsko dvigniti življenjske ob Jadranskem morju, ki nam je vsem enako drago in potrebno.

— **»Sola in Dom«** v Ljubljani opozarja vnovič, da je otvorila za svoje člane brezplačno vzgojno posvetovalnico, kjer dobe svete o vseh vprašanih vzgojstva in šolstva. Posvetovalnica je odprta v Pražakovi ulici št. 8/I, nadstr. ob ponedeljkih in četrtkih od 10½ do 12. ure. Društvo »Sola in Dom« je imelo doslej sestanke v Brežicah, Krškem, Trbovljah, Ptujju, Sp. Šiški, Mostah in na Prulah. Izvolili so se pripravljali odbori, da se osnujejo podobna društva, oziroma da se nabirajo člani za ljubljansko društvo. V mnogih drugih krajih se pripravljajo sestanki. Posvetovalnica za osnovne, meščanske in učiteljske šole se odpre s 16. t. m. v Franciškanski ulici 6, prvo nadstropje desno. Odrta je ob ponedeljkih od 8 do 10. ure. V obeh posvetovalnicah se sprejemajo novi člani.

— **K neuspехom na srednji šoli.** Prvi semester šolskega leta 1932/33 kaže na mnogih srednjih šolah manj dober uspeh. Prav nič nečemo dati dijakom potuhe, vendar je gotovo, da ne leži predmetna krivda samo na študentovski lahkomišljenosti, temveč tudi v neurejenih razmerah, ki so vladale skoraj ves prvi semester najbrže na vseh gimnazijah. — Pomanjkanje profesorjev, oziroma njih neprestana izmenjava ni zadnji vzrok, da dijaki morda resnično niso pridobili znanja, ki bi ga sicer lahko.

— **Posobno smo tudi mi učitelji presenečeni** nad velikim številom slabih kvalificiranih dijakov v prvih razredih in to toliko bolj, ker so bili letos učenci sprejeti po predhodni preizkušnji. Ne moremo prav razumeti, da imajo tako številni dijaki-prvošolci tudi v predmetih, ki so se jih dobro pričuli že v osnovni šoli in so o njih polagali še poseben izpit pred gg. profesorji, že kar v prvem semestru nepovoljne reče, ko zlasti letos na mnogih srednjih šolah ni prišla nova tvarina v večjem obsegu v poštev.

— **Namen teh vrstic ni razglabljanje vzroke** takih neuspехov na dolgo in široko, saj poznamo visoko izobrazbo in plemenitost ogromne večine naših gg. profesorjev. Poudarjamo le, da bi bil potreben pri srednješolskih prvencih nekak večmesečni prehod in bi se moral v to smer gibati ves pouk. Važno bi bile dalje — vsaj v zadnjem semestru šolanja — **hospitacije pa tudi nastopi gg. vseučiliščnikov** pri starejših, priznanih izvrstnih gg. profesorjih na srednjih šolah, pa tudi pri učiteljih v višjih razredih osnovnih šol.

— **Tako bi gospodje spoznali metodo poučevanja** svojih starejših gg. kolegov, pa tudi našega učiteljstva in se poglobili vanjo. Na ta način in na tem temelju bi gg. profesorji ne samo lažje nadaljevali s podavanjem svoje tvarine, temveč bi se tudi v mnogih slučajih lažje poglobili v resnične uspehe osnovne šole in na učence, sprejete na naše srednješolske, sicer priznane ugledne zavode.

B.

**Na delo za naš dom!
Vsa naročila potom U.G.P.**

Naši slavčki

Vem, da se bo ta ali oni oglasil proti tem besedam z znanjem: Kaj pa je tebe treba bilo? Vendar moram. V nedavni kampanji v našem dnevnem tisku o otroškem — dečjem zboru z Dunaja je padla tudi resna primerjava z našimi slavčki iz Trbovelj. Da, zasluženo priznanje in to ravno na dan koncerta ljubljanske podporne akcije na Taboru.

... Nabito polna dvorana. Jerajev mladinski orkester igra... vendar opažam med poslušalci čudno vznemirjenost, kot da bi nekoga čakali... Da, priznam, saj sem se znašel i sam v tej vrsti... In res... prišli so. Drug za drugim so prihajali na oder, t'hi, mirni in se postavili v vrsto. Kar zelektrizirali so dvorano in ko so stali vsi ko kvovani — so se odražali siji iz oči mladih pevcev iz črnih Trbovelj na nas, rekli bi slehernega, da so nas združili in obdržali v posluhu. »To je discipliniran zbor!« sem čul iz ust pevca najboljšega ljubljanskega zbora... »to so ti dečki!« — si čul drugje. In, nato še prijazen pozdrav tov. Šuligoja... da, brez oficialnosti, tako otroško, preprosto, naše...

In, pričeli so... pa, kaj bi nadalje opisoval. Množica je ploskala, a naši slavčki so gostoleli kar naprej in naprej... Pa še one male deklice — solistke ne smem pozabiti. Da, njen srebrn glasek je očaral, prikoval vse. S trboveljsko himno so končali, pa še jih nismo pustili z odra... Da, nekaj čudno — tajninstvenega je gorelo ta večer v meni, ko sem jih videl — prvič... vem, da i vsi, ki so jih čuli, so občutili enako. Tovarišu dirigentu va

NAROČNIKOM SLOV. ŠOLSKE MATICE!

Književni dar SSM za l. 1932. je bil te dni dotiskan in se bo zdaj razpošiljal. Naročniki prejmejo teh trije publikaciji: **Osnovna psihologija** (K. Ozvald), **Pedagoški zbornik in Goe-thejeva pedagoška provinca** (Iva Šegula). Vsega skupaj je to 25 tiskanih pol ali 400 strani tiska — za borih 30 Din. Odbor iskreno želi, da vsebina, ki je poverjena tem stranem — »bodi ko zrnja izmèt, poženi obilo klasovja«. Naj bi čitatelju in čitateljici s pridom polnila »zimске urice« po novem letu.

Kaj se pravi danes honorirati rokopise ter poravnati tiskovne in upravne stroške za 400 strani tiska, to ve samo blagajnik takega podjetja, kakor je SSM. hočemo reči: ki zavisi edinole od naročnine. Saj je tudi Matičin odbor moral računati s tem, da mu gospodarska »križa« vrste naročnikov znatno razredči. In vrh tega je »kvaražugonska« miselnost označevala, da se bo Slov. šol. matice lotila sušica — zavoljo manjvredne kvalitete njenih publikacij. Pa se je zopet pokazalo, kako nehvaležen posel je — prerokovanje. Saj je pač odboru najlepše plačilo za obilni trud, da številno naročnikov ni padlo, marveč da bo, kakor govore znamenja — prav kmalu zmanjkalo letošnje naklade (2600 knjižnih garnitur). Kajti same Psihologije se je tiskalo nekaj več. In tako je naše učiteljstvo v sedanjih na moč zopernih časih najsičajnejše izpričalo, da mu beseda o pedagoški kulturi ni le beseda na jeziku. Pokazani idealizem govori pač o tako visokem duhovnem standardu učiteljeve in učiteljice naobrazbe, da je človek lahko res vesel. Posamič sta krajevna rast in pad naših naročnikov razvidna iz odborovega Vestnika na koncu Ped. Zbornika.

Odbor.

† PROF. MAKSU PIRNATU V SPOMIN.

Ravno na Kraljevo je izdihnil v ljubljanski bolnici dobro znani profesor v pokoju, oče našega slikarja in kiparja Nika — pok. Makso Pirnat. In zakaj ga naj omenimo tudi v našem listu? Saj je bil naš — vzgojitelj in velik prijatelj učiteljstva. Preveč bi bilo menda na tem mestu opisovati njegovo bogato in pestro življenje, saj so še drugi in drugje povedali mnogo. Dobro se ga spominjam pred letom dni, ko se je udeležil pogreba pok. Janca Lehana, edini med svojimi mlajšimi i starejšimi tovariši, ki je čutil z nami — kdo in kdo in kaj je učitelj-vzgojitelj naroda in prijatelj naš. In potem njegov govor o Lebanovem delu. Da, znal je govoriti iz srca. Pa ko je posetil Novo mesto učiteljski pevski zbor — je po uspelem koncertu tovarišič-pevk izmed drugih nazdravil tudi on s svojimi toplimi besedami, polnimi citatov naših pesnikov, ki se jih je ob vsaki priliki rad spomnil. Zadnjič sva se srečala v Ljubljani, bil je še poln življenja in kar verjeti nisem mogel, da nas je zapustil tako hitro. »Crna te zemlje pokriva odeja, v grobu globokem prijatelj mi zdej« — da ohranimo te v najlepšem spominu! Mir pepelu pok. Maksa Pirnata! — ar.

— **Orači.** Skoro brez napovedi so zaorali dolgo nezorane brazde Orači. Pogumno so si očrtali svojo pot in že drugo brazdo so napravili.

Nekam z nezaupanjem sem prečital zadnjič prvo, a sedaj druga številka je že pregnala vsako nevoljo in smem reči: »Naši mladi tovariši in tovarišice so s svojim listom našli sebe — svoj postulat — učitelja vzgojitelja!«

Prav je, da se je enkrat izpovedala tudi ona. Saj članek »Današnja omladina in avtoriteta« pove dovolj, pove odkrito in brez ovinov. Vem, da ga mnoga mladina ne bo priznala, vendar — tu je pred nami. In le želiti je, da si vsi naši bodoči tovarišiče te resne besede vzamejo k srcu.

In ko sem prelistal vse strani, sem se mi-grode spomnil našega skromnega lističa, ki smo ga pred leti pričeli izdajati — seveda litografiranega. Tam še iskanje — tu že iz-

čast! Vem, da je kritika poudarila dovolj, ko je napisala: najboljši naš mladinski zbor so naši slavčki.

Čujemo, da bodo ponesli svojo slavo in našo pesem tudi preko meja v bratsko ČSR, kjer jām želimo največjih uspehov! I v te — smelo upamo! — ar.

† Nadučitelj Josip Zemljčič

Ravno na novega leta 1933. popoldne smo spremili našega veterana, upokojenega nadučitelja g. Josipa Zemljčiča iz pobreške mrtvašnice na magdalensko pokopališče, kjer počivata sin Josip in žena Elizabeta. Spreveda se je razen sorodnikov udeležilo mnogo stanovskih tovarišev, bivših učencev, veliko število uradnikov, prijateljev in znancev. Ob odprtem grobu je spregovoril g. P. Gabriel, ki ga je tudi previdel, glnjivje besede v slovo. Poudarjal je njegovo delavnost in vestno izpolnjevanje učiteljske težavne službe, mnogoletno oskrbo organistne službe posebno v čast Marije Device, in velikodušno podporo in nabiro darov za tukajšnja dijaška kuhinja. Z molitvijo je končal svoj lepi govor. Tovariš šolski upravitelj g. A. Hren pa se je poslovil v imenu učiteljstva. Poudarjal je: kjerkoli je pokojnik služil, je imel dobre prijatelje in tovariše, vzgojil je število generacij in mnogi učenci so danes vrli gospodarji pa tudi člani inteligenti. Posebno se je vedno rad udeleževal učiteljskih zborovanj in sestankov, ter bil vedno naroden slovenski učitelj. Kakih pet mesecev pa ga je bolezen položila na bolniško posteljo in 30. grudnia 1932. je Bogu vdan mirno zaspal. — Pevci so pod

vodstvom učitelja g. Nerata zapeli dve žalostinki.

Svojih 5 otrok je lepo preskrbel, starejša hči Avgusta omožena Zohar je soproga pisarniškega sod. uradnika. Elizabeta omož. From, učiteljica in soproga šol. upravitelja, Maks upok. učitelj, Milan pa višji poštni kontrolor, najmlajši Jožef, ki je leta 1912. z odliko maturiral in bil učitelj v Selnici, je moral 1914. leta v vojno-ter zbolel kot častnik plan. lovec, prišel v bolnico v Gradcu in se tam ponesrečil: njegov tovariš Nemeč je namreč z revolverjem v šal nanj pomeril, nehote. Od tam je bil pripeljan in z vojaškimi častmi pokopan v Mariboru. Od tega časa je mati hiralna in umrla 18. decembra 1928.

Pokojni Jožef Zemljčič, nadučitelj v pok. se je rodil 29. julija 1846. pri Mali nedelji kot sin posestnika in tkalca Antona in Marije Semlič. Studiral je na normalki (spod. realka) in dvoletni preparandiji v Mariboru ter sprejel 1. avgusta 1866. s štirimi drugimi tovariši (Kocmut J., Kovacič Štef., Moge M., Wesjak U.) pod ravnateljem Fr. Janežičem in viš. šol. ogledi dr. L. Vogrinom, preparandijsko izpričevalo kot začasni podučitelj na slov. in nemških trivijalkah. (Učiteljji so mu bili še J. Krajnc, R. Hömig, Iv. Miklošič in G. Stopper).

Njegovo prvo mesto je bilo od 1. febr. 1867. pri Sv. Lovrencu na dr. polju kot 2. podučitelj; od 1. maja 1867. pa Ormož, od 3. nov. 1869. Limbuš, od 3. junija 1880. kot šolski voditelj pri Sv. Križu nad Mariborom, od 28. julija v Ulimlju in od 20. okt. 1894. oz. 1895. je postal nadučitelj v Marija Brezje pri Mariboru, kjer je bil po preobratu 12. junija 1919. upokojen po 52 letih službovanja.

— **Esperanto.** Vljudno prošim vse tovariše(-ice), ki že znajo esperanto, ali so se kdaj bavili z njim, da javijo svoje naslove »Esperantski dopisni šoli, Jesenice-Fužina, Gorenjsko. Gre za ustanovitev sekcije učiteljev-esperantistov v okrilju JUU. Vse tozadevne predloge in nasvete pošljite na gornji naslov. Namerava se tudi v velikih počitnicah otvoriti esperantski tečaj za učiteljstvo, ki bi trajal en mesec. Udeleženci bi dobili na koncu teča-

— **zako-n o avtentičnem tolmačenju § 110. zakona o uradnikih,**

ki se glasi:

Člen 1.
§ 110. zakona o uradnikih je razumeti tako, da je že samo s tem, da se sklicuje odločba o prestatku službe na ta paragraf, ugotovljeno, da je nastopil pri uslužbencu kateri slučaj iz tega zakonskega predpisa, ki ima za posledico prestaten službe in da je taka odločba izdana po zakonu.

Naša gospodarska organizacija

— **g V spomin † tovariša Josipa Zemljčiča** je darovalo upokojeno učiteljstvo mariborsko zbrano na svojem letošnjem sestanku znesek 170 Din Učit. domu v Mariboru.

— **g »Učiteljski dom«** v Mariboru. Izkaz za oktober, nov. in december 1932. Članarina. Učit. društvo Murska Sobota 500 Din; učit. društvo za ormoški okraj 631 Din; učit. društvo Ptuj 519 Din.

Darila: Učit. društvo Murska Sobota 1000 Din; učit. društvo Ptuj za Porekarjev kamen 200 Din; UGP v Mariboru 4449; učiteljstvo II. dekl. os. šole za Dimnikov kamen 80 Din. Josip Zemljčič, šol. upr. v pok. Maribor, 10 Din; CMD 10.000 Din; učit. društvo za konjiški okraj namesto venca na grob pok. tov. A. Stergljaca 500 Din; učit. društvo Maribor l. br. za pol kamna 500 Din; Jos. Rajšp šol. upr. v pok. Krčevina 65 Din. — Vsem darovalcem prav iskrena zahvala!

Deleži: Purkhart Jos., šol. upr. v pok., Maribor; učit. društvo za kozjanski okraj; učit. društvo Maribor d. br. (10 del.); učit. društvo za šoštanjki okraj; učit. društvo za okraj Dravograd (5 del.); učit. društvo za konjiški okraj; Andrej Skulj, Ljubljana; An-

— **zako-n o avtentičnem tolmačenju § 110. zakona o uradnikih,**

ki se glasi:

Člen 1.
§ 110. zakona o uradnikih je razumeti tako, da je že samo s tem, da se sklicuje odločba o prestatku službe na ta paragraf, ugotovljeno, da je nastopil pri uslužbencu kateri slučaj iz tega zakonskega predpisa, ki ima za posledico prestaten službe in da je taka odločba izdana po zakonu.

— **zako-n o avtentičnem tolmačenju § 110. zakona o uradnikih,**

ja izpričevalo. Ta tečaj naj bi jih usposobil za voditelje esperantskih tečajev. Omenim naj, da se esperanto zelo širi po drugih državah (nekatero države dajejo celo denarne podpore). V Osaki na Japonskem so esperanto poučevali v radiu. 100.000 esperantskih slovnice so prodali radio poslušalcem. Esperanto zbljuje narode. Samo tisti, ki nočejo svetovnega miru, odklanjajo esperanto.

— **Remšnik.** Kakor vsako leto je tudi letos priredila tuk. šola božičnico, koji glavni namen je bil prižgati bedni deci v teh težkih časih lučko božičnega veselja. K temu plemenitemu delu je prispeval domači kraj. šol. odbor s 1000 Din, sresko načelstvo z 296 Din in Ciril-Metodova družba v Ljubljani s 1000 Din. Vsem darovalcem se mala remšniška deca naj-topleje zahvaljuje.

— **Remšnik.** Kakor vsako leto je tudi letos priredila tuk. šola božičnico, koji glavni namen je bil prižgati bedni deci v teh težkih časih lučko božičnega veselja. K temu plemenitemu delu je prispeval domači kraj. šol. odbor s 1000 Din, sresko načelstvo z 296 Din in Ciril-Metodova družba v Ljubljani s 1000 Din. Vsem darovalcem se mala remšniška deca naj-topleje zahvaljuje.

Člen 2.
Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

Našemu ministru pravde pr-poročamo, naj razglasi ta zakon, vsem našim ministrom, naj skrbe za njegovo izvrševanje, oblastvom zapovedujemo, naj po njem postopajo, vsem in vsakomur pa, naj se mu pokoravajo.

V Beogradu, dne 27. decembra 1932., št. 127.533 »Z« 91.

Aleksander, s. r.
Minister pravde:
Bož. Z. Maksimović, s. r.

Videl in pritisnil državni pečat čuvar državnega pečata, minister pravde
Bož. Z. Maksimović, s. r.
Predsednik ministrskega sveta:
dr. M. Srškić, s. r.
(Sledijo podpisi ostalih gg. ministrov.)

PREVEDBA V URADNIŠKO SKUPINO

— **§ Odgovor tov. M. I. v N. Z odlokom** ON br. 71853 z dne 3. decembra 1932. ste bili prevedeni pravilno v IX. skupino brez period poviška tj. s plačo 575 Din, neglede na to, koliko službenih let imate. — I. in ne 2. per. povišek Vam bo pripadel še-le po 3 efektivnih letih, prebitih v IX. skupini tj. 3. 12. 1935. (§ 52.). V zadevi se ne da prav nič ukreniti, ker so v tem določbe ur. zakona jasne.

ton Gnuš, š. r. v p. Dol pri Hrastniku; Anton Kosi, š. upr. v pok., Središče: Učit. samopomoč. Ljubljana (10 del.) JUU v Beogradu (10 del.); Mirko Vauda, š. upr. pri Šmarjeti ob Pesnici. Gospodarska podjetja: zemljevidi 36.802 Din; slike 8840 Din; Prekmurske pravljice 25-50 Din; grb 478 Din.

P. S. Dve obveznici 7% inv. posojila a 100 Din sta tudi darovala Peter Skala, šol. upr. v pok., Podvin in Eliška Petriček, učit., Zalec. — Iskrena zahvala.
V Mariboru, 8. jan. 1933.

Mladinska matica

— **mm Mladinska matica** bo imela odslej za svoje knjige v Učiteljski knjigarni svoje stalno izložbeno okno.

— **mm Januarska številka »Našega roda«** z zares zanimivo vsebino izide zaradi božičnih počitnic z malo zamudo. Prosimo cenjene poverjenike, da dopošljejo zaradi naklade naročila čim prej.

— **mm Vsem knjižnicam, vsem društvom, vsem tovarišem** nudi Mladinska matica svoje knjige rednih in izrednih publikacij (razen »Miklavževe noči«) po znižanih cenah s 25%

Kot podučitelj v Ormožu se je udeležil meseca sept. 1868. telovadnega tečaja na učiteljsku v Gradcu.

Od leta 1874. je bil poročen z Elizabeto roj. Rosenstein, s katero je pridobil lastno hišo, ki je danes prenovljena in lepi dom, last g. tovariša A. Godca.

V Gradcu si je 7. okt. 1878. pridobil spričevalo uč. sposobnosti in bil imenovan s 1. jan. 1879. za def. podučitelja, toda z dekretom 3. junija 1880. je že postal stalen šol. vodja pri Sv. Križu, Tukaj je leta 1884. dobil pohvalno priznanje od okr. šol. sveta za pospeševanje sadjarstva. Kot šolski vodja v Ulimlju je imel šolsko sobo in stanovanje v samostanu, kjer je bil pouk že od leta 1821. Z ozirom na število učencev, čez 130, je tirjal dež. šol. svet, da se postavi novo šolsko splotje. Temu so se farani upirali in leta 1893. se je pouk uknil, učitelj Zemljčič pa je bil eksponiran na enorazrednico v Pečico. Družina pa je ostala v Ulimlju. Leta 1894. je bil J. Zupančič stalno nameščen na Pečici, zaradi tega je bil Zemljčič premeščen na enorazrednico Marija Brezje. Dne 31. julija 1919. je bil kot kronski upokojenec razrešen službe, a služil je do konca šol. leta 31. okt. 1919. S tem ni bil zadovoljen, zato je po § 4. novega zakona 23. julija 1919. tirjal dinarsko plačo. Več let ni bilo rešenja. Tedanji župan dr. Pirkmajer mu je izposloval, da je bil leta 1925. anuliran prvi odlok in je bila njegova penzija prevedena na dinarsko penzijo letno 5000 Din.

Vnetemu narodnjaku in vzglednemu vzgojitelju časten spomin, rodbini pa iskreno sožalje.
K. P.